

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

13 februarie 2023

Colegiul Penal lărgit în componența:
președinte
judecători

mun. Chișinău

**Nadejda Toma
Liliana Catan
Ion Guzun
Victor Boico
Elena Cobzac**

a judecat, fără participarea părților, recursul ordinar declarat, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 11 octombrie 2022, de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu în cauza penală a lui **Vutcariov Ion XXXXX**, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX;

Raiu Ion XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX

și

Graur Veaceslav XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 13.01.2021 – 17.03.2022;

Instanța de apel: 14.04.2022 – 11.10.2022;

Instanța de recurs: 05.01.2023 – 13.02.2023.

Asupra recursului ordinar declarat, Colegiul Penal lărgit

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni, din 17 martie 2022, au fost încetate procesele penale intentate în privința lui:

- Vutcariov Ion în baza art. 186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal (epizodul cu partea vătămată Stolear Irina), art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal (epizodul cu partea vătămată Olaru Constantin), art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal (epizodul cu partea vătămată Nani Victor) în temeiul art. 1-2 al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova;

- Raiu Ion în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal (epizodul cu partea vătămată Podoleanu Elena), art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal (epizodul cu partea vătămată Olaru Constantin) în temeiul art. 1-2 al Legii nr. 243 din 24

decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova;

- Graur Veaceslav în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal în temeiul art. 1-2 al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că:

Vutcariov Ion, în perioada de la 04 noiembrie 2020 până la 11 noiembrie 2020, fiind în stare de ebrietate alcoolică, urmărind scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, a pătruns în domiciliul lui Stolear Irina din XXXXX, de unde pe ascuns a sustras un televizor de model „Hisense” la preț de 7000 lei, pe care și l-a însușit, astfel cauzându-i un prejudiciu material considerabil în valoare totală de 7000 lei.

Aceste acțiuni ale lui Vutcariov Ion au fost calificate de către *organul de urmărire penală* în baza art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal – *furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, prin pătrundere în încăpere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

Tot Vutcariov Ion la 14 februarie 2021 aproximativ la ora 22:00, urmărind scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, prin înțelegere prealabilă cu Raiu Ion, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestora, au pătruns în curtea casei ce aparține lui Olaru Constantin, situată în XXXXX, de unde au sustras pe ascuns dintr-o anexă a casei, un ciocan rotopercutor de model „DAF”, la preț de 8000 lei, ciocan rotopercutor de model „KRAFT”, la preț de 2500 lei, și un ciocan rotopercutor de model „PUK” la preț de 4000 lei, bunuri cu care au plecat într-o direcție necunoscută, cauzându-i un prejudiciu material considerabil în sumă totală de 14500 lei.

Aceste acțiuni ale lui Vutcariov Ion au fost calificate de către *organul de urmărire penală* în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal – *furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșit de două persoane, prin pătrundere în loc de depozitare, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

Tot Vutcariov Ion la 20 iunie 2021, aproximativ la orele 23:15, fiind în stare de ebrietate alcoolică, aflându-se în stradă, în preajma magazinului SRL „Mixt”, situat în XXXXX, care este loc public, urmărind scopul comiterii unui act de huliganism, acționând împreună și de comun acord cu Graur Veaceslav și persoana în privința căreia s-a disjunctat cauza, încălcând ordinea publică și exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, în momentul când pe stradă se deplasa Nani Victor cu mijlocul de transport de model „Opel Vectra”, i-au blocat accesul de deplasare pe drum, poziționându-se toți în fața mașinii, în momentul când Nani Victor a coborât din automobil pentru a solicita să înceteze acțiunile lor ilegale de obstrucționare a accesului de deplasare, ultimii fără nici un motiv întemeiat, i-au aplicat mai multe lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului, numindu-l cu cuvinte necenzurate, în rezultatul cărora acesta a căzut jos.

În pofida acestui fapt, Vutcariov Ion acționând împreună și de comun acord cu Graur Veaceslav și persoana în privința căreia s-a disjunctat cauza, continuând realizarea intenției sale infracționale, manifestând o obrăznicie deosebită, în timp ce

Nani Victor se afla jos, au continuat să-i aplice mai multe lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului, totodată Graur Veaceslav îi acoperea cavitatea bucală și regiunea feței cu nisip, acțiuni care în ansamblu se deosebesc printr-o obraznicie deosebită.

În rezultat, părții vătămate Nani Victor i-au fost cauzate leziuni corporale sub formă de echimoză și excoriație la nivelul feței, excoriații la nivelul regiunii lombară și genunchiul stâng, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, se califică ca vătămare neînsemnată; la examenul medico-legal a persoanei s-a constatat 4 (patru) leziuni corporale, fapt confirmat prin raportul de constatare nr. 202102P1684 din 23 iunie 2021.

Aceste acțiuni ale lui Vutcariov Ion au fost calificate de către *organul de urmărire penală* în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal – *huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obraznicie deosebită, acțiuni săvârșite de două sau mai multe persoane.*

Raiu Ion, la 14 februarie 2021 aproximativ la ora 22:00, urmărind scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, prin înțelegere prealabilă cu Vutcariov Ion, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestora, au pătruns în curtea casei ce aparține lui Constantin Olaru, situată în XXXXX, de unde au sustras pe ascuns dintr-o anexă a casei, un ciocan rotopercutor de model „DAF”, la preț de 8000 lei, ciocan rotopercutor de model „KRAFT”, la preț de 2500 lei, și un ciocan rotopercutor de model „PUK” la preț de 4000 lei, bunuri cu care au plecat într-o direcție necunoscută, cauzându-i un prejudiciu material considerabil în sumă totală de 14500 lei.

Aceste acțiuni ale lui Raiu Ion au fost calificate de către *organul de urmărire penală* în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal – *furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșit de două persoane, prin pătrundere în loc de depozitare, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

Tot Raiu Ion la 20 iulie 2018, în timpul zile, împreună și de comun acord cu alți minori, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane din motiv de cupiditate, de mai multe ori, prin geam, au pătruns în Gimnaziul s. Horodca, r. Ialoveni, din aceeași localitate, de unde pe ascuns au sustras: un pachet cu fulgi din ovăs la preț de 17,80 lei; un pachet de un kg cu făină de grâu la preț de 7,60 lei; 15 pachete de zahăr a câte un kg fiecare, la preț de 14,8 lei fiecare, în total la preț de 222 lei; un pachet cu făină din porumb de un kg la preț de 7,90 lei; 3 pachete de cacao a câte 50 grame fiecare, la preț de 16 lei fiecare, în valoare totală de 48 lei; 7 sticle de 1,5 litre, cu ulei din floarea soarelui la preț de 24,1 lei fiecare, în valoare totală de 168,75 lei; 3 borcane a câte un kg cu pastă de tomate, la preț de 17 lei fiecare, în valoare totală de 51 lei; 7 cutii a câte 25 pachete de ceai „Green Field”, la preț de 38 lei pentru fiecare cutie, în valoare totală de 266 lei; un calculator de buzunar la preț de 85 lei; 2 cuțite de bucătărie la preț total de 219 lei; două cuțite de bucătărie la preț total de 130 lei; 3 piese metalice de la robotul de bucătărie, la preț total de 1000 lei; o minge de fotbal la preț de 400 lei; 3 mape pentru acte la preț de 40 lei fiecare, în total 120 lei; 8 manuale școlare la preț de 31,25 lei fiecare, în total la preț de 250 lei, după care, cu bunurile

sustrase, au părăsit locul comiterii faptei, cauzându-i părții vătămate Gimnaziul s. Horodca, r. Ialoveni, reprezentat de către Podoleanu Elena, un prejudiciu material considerabil în valoare totală de 3243,05 lei.

Aceste acțiuni ale lui Raiu Ion au fost calificate de către *organul de urmărire penală* în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal – *furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșit de două persoane, prin pătrundere în loc de depozitare, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

Graur Veaceslav la 20 iunie 2021, aproximativ la orele 23:15, fiind în stare de ebrietate alcoolică, aflându-se în stradă, în preajma magazinului SRL „Mixt”, situat în XXXXX, care este loc public, urmărind scopul comiterii unui act de huliganism, acționând împreună și de comun acord cu Vutcariov Ion și persoana în privința căreia s-a disjunctat cauza, încălcând ordinea publică și exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, în momentul când pe stradă se deplasa Nani Victor cu mijlocul de transport de model „Opel Vectra”, i-au blocat accesul de deplasare pe drum, poziționându-se toți în fața mașinii, în momentul când Nani Victor a coborât din automobil pentru a solicita să înceteze acțiunile lor ilegale de obstrucționare a accesului de deplasare, ultimii fără nici un motiv întemeiat, i-au aplicat mai multe lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului, numindu-l cu cuvinte necenzurate, în rezultatul cărora acesta a căzut jos.

În pofida acestui fapt, Vutcariov Ion acționând împreună și de comun acord cu Vutcariov Ion și persoana în privința căreia s-a disjunctat cauza, continuând realizarea intenției sale infracționale, manifestând o obrăznicie deosebită, în timp ce Nani Victor se afla jos, au continuat să-i aplice mai multe lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului, totodată Graur Veaceslav îi acoperea cavitatea bucală și regiunea feței cu nisip, acțiuni care în ansamblu se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită.

În rezultat, părții vătămate Nani Victor i-au fost cauzate leziuni corporale sub formă de echimoză și excoriație la nivelul feței, excoriații la nivelul regiunii lombară și genunchiul stâng, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, se califică ca vătămare neînsemnată; la examenul medico-legal a persoanei s-a constatat 4 (patru) leziuni corporale, fapt confirmat prin raportul de constatare nr. 202102P1684 din 23 iunie 2021.

Aceste acțiuni ale lui Graur Veaceslav au fost calificate de către *organul de urmărire penală* în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal – *huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, acțiuni săvârșite de două sau mai multe persoane.*

3. Nefiind de acord cu sentința, apel a declarat procurorul Chihai Roman, solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, și pronunțarea unei noi hotărâri prin care:

Vutcariov Ion să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal la amendă în mărime de 488 unități convenționale;

- art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal la amendă în mărime de 488 unități convenționale;

- art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal la amendă în mărime de 565 unități convenționale.

Conform art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor, a-i stabili pedeapsa definitivă – amendă în mărime de 600 unități convenționale.

În temeiul art. 2 al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX- a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24 decembrie 2021 să fie liberat de răspundere penală din motivul intervenirii amnistiei.

Raiu Ion să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal la amendă în mărime de 488 unități convenționale;

- art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal la amendă în mărime de 488 unități convenționale.

Conform art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor, a-i stabili pedeapsa definitivă – amendă în mărime de 500 unități convenționale.

În temeiul art. 2 al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24 decembrie 2021 să fie liberat de răspundere penală din motivul intervenirii amnistiei.

Gaur Veaceslav să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal la amendă în mărime de 565 unități convenționale.

În temeiul art. 2 al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX- a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24 decembrie 2021 să fie liberat de răspundere penală din motivul intervenirii amnistiei.

În motivarea apelului, titularul a indicat că amnistia este actul, prin care se înlătură răspunderea penală și consecințele condamnării pentru infracțiunile săvârșite până la apariția sa.

Noțiunea de amnistie se regăsește în art. 107 Cod penal, unde se stipulează că aceasta reprezintă actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Prin urmare, luând în considerare, că o hotărâre judecătorească de aplicare a amnistiei nu constituie temei de reabilitare a persoanei (art. 285 alin. (2), 274 pct. 4) Cod de procedură penală), amnistia poate fi aplicată doar după cercetarea tuturor probelor și stabilirea vinovăției persoanei în comiterea infracțiunii incriminate, în ordinea art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod procedura penală, pe caz urmând a fi adoptată o hotărâre de condamnare cu liberarea, reducerea ori comutarea pedepselor penale.

La caz, instanța corect a concluzionat că Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova din 24 decembrie 2021 este aplicabilă, doar că incorect a dispus încetarea procesului penal.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 11 octombrie 2022 a fost respins ca nefondat apelul și menținută sentința.

4.1. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a indicat că în corespundere cu art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Potrivit art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit amnistia.

Conform art. 285 alin. (2) și (7) Cod de procedură penală, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)-9) din prezentul cod. Încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală nu pot avea loc contrar voinței acesteia. În acest caz, urmărirea penală continuă.

Potrivit art. 350 alin. (1) Cod de procedură penală, dacă în ședința preliminară s-au constatat temeiurile prevăzute în art. 332, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

Conform art. 332 alin. (1) și (5) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 285 alin. (2), instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

În cazul prevăzut la art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală, încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit.

Potrivit art. 384 alin. (1), (3) și (4) Cod de procedură penală, instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului prin adoptarea sentinței de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal. Sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Instanța își întemeiază sentința numai pe probele care au fost cercetate în ședința de judecată.

Conform art. 389 alin. (1) și (4) pct. 2) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. Sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 din Codul penal.

Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1), 2) și 5), alin. (4) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe, încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului. Partea descriptivă a sentinței de încetare a procesului penal trebuie să conțină descrierea și motivarea temeiurilor pentru încetarea procesului penal.

Conform art. 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, în dispozitivul sentinței de condamnare trebuie să fie arătate constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, categoria și mărimea pedepsei aplicate inculpatului. În caz dacă instanța îl găsește pe inculpat vinovat, dar îl liberează de pedeapsă pe baza prevederilor respective ale Codului penal, ea este datoare să menționeze aceasta în dispozitivul sentinței.

Potrivit art. 396 pct. 2) Cod de procedură penală, dispozitivul sentinței de încetare a procesului penal trebuie să cuprindă dispoziția de încetare a procesului penal și motivul pe care se întemeiază încetarea procesului.

Potrivit jurisprudenței naționale, apelul este o cale de atac ordinară, pentru ca pricina să fie supusă unei noi judecări, în vederea reformării hotărârii nedefinitive.

Apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept. Apelul este și o cale de reformare a hotărârii. În cazul admiterii lui, hotărârea atacată este desființată integral sau în parte, iar cauza va primi o nouă rezolvare în instanța de apel. În baza apelului se face o nouă judecată în fond a cauzei, apreciindu-se probele din dosar, utilizându-se și posibilitatea administrării de noi probe.

În corespundere cu art. 1 alin. (4) din Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, aplicarea amnistiei față de persoanele inculpate se decide de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei.

Art. 2 alin. (1) și (4) prescriu că, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr. 985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art. 6.

Ori, art. 2 alin. (4) Cod de procedură penală prevede clar că normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în prezentul cod.

Prin urmare, normele cu caracter procesual din respectiva Lege cu privire la amnistie, sunt aplicabile doar în măsura în care nu contravin Codului de procedură penală.

Astfel, consecutivitatea prescripțiilor din art. 1 alin. (1), 7 alin. (1) - (8), 2 alin. (4), 275 pct. 4), 285 alin. (2) și (7), 350 alin. (1), 332 alin. (1) și (5), 384 alin. (1), (3) și (4), 389 alin. (1) și (4) pct. 2), 394 alin. (1) pct. 1), 2) și 5), 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, atestă clar și concludent că încetarea procesului penal în cazul amnistiei poate fi dispusă doar de instanța de fond, și doar la faza ședinței preliminare, când inculpatul consimte (art. 350 alin. (1), 332 alin. (1) Cod de procedură penală).

Ulterior însă, dat fiind că procedura continuă în mod obișnuit (art. 332 alin. (5) Cod de procedură penală), instanțele de fond și de apel (art. 413 alin. (1), art. 415 alin. (1) pct. 2), 419 Cod de procedură penală), hotărăsc asupra învinuirii înaintate inculpatului și aplicarea actului de amnistie doar prin adoptarea sentinței sau deciziei, de condamnare, când vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată, iar în dispozitiv – cu constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei (art. 384, 389 alin. (1) și (4) pct. 2), 394, 395 Cod de procedură penală).

În același timp, art. 391 Cod procedură penală (sentința de încetare a procesului penal), nu prevede că, după ce procedura continuă în mod obișnuit și instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului, ea va adopta o sentință de încetare a procesului penal în cazul aplicării actului amnistiei, cât, de altfel, și a prescripției.

Ori, aceste două cazuri de nereabilitare a persoanei, spre deosebire de celelalte situații similare, regăsite în art. 391 Cod de procedură penală, sunt soluționate, după faza ședinței preliminare (art. 332 al. (5), 384 Cod de procedură penală), doar în cadrul adoptării unei sentințe sau decizie (instanței de apel) de condamnare, în virtutea esenței sale procedurale și a specificului de a hotărî asupra învinuirii formulate inculpatului în condițiile prevăzute la art. 389, 394 alin. (1) și (2) și 395 Cod de procedură penală, spre deosebire de cele prevăzute în art. 394 alin. (4) și 396 Cod de procedură penală, adică cele proprii unei sentințe de încetare.

În speță, trebuie de reținut faptul că atât partea apărării, cât și partea acuzării sunt de-acord că amnistia este aplicabilă cazului respectiv. Diferența rezidă doar în exprimarea procesuală a aplicării amnistiei.

Astfel, instanța de apel, a constatat că inculpații Vutcariov Ion, Raiu Ion și Graur Veaceslav, în partea pregătitoare a ședinței judiciare au înaintat câte o cerere scrisă olograf, susținută de avocat, prin care solicită aplicarea în privința lor a Legii privind amnistia nr. 243 din 24 decembrie 2021, cu încetarea procesului penal (f.d. 138, 139 și 137).

În asemenea circumstanțe, instanța de apel a considerat că instanța de fond în mod întemeiat a dispus încetarea procesului penal în legătură cu aplicarea în privința inculpaților a art. 2 al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în vigoare din 31 decembrie 2021, or încetarea procesului penal în cazul amnistiei poate fi dispusă doar de instanța de fond, și doar la faza ședinței preliminare, când inculpatul consimte.

La cazul dedus judecății fiind întrunite toate condițiile, iar inculpații Vutcariov Ion, Raiu Ion și Graur Veaceslav nu cad sub incidența restricțiilor formulate în art. 6 din Legea nr. 243, în privința ultimilor putând fi aplicate prevederile actului de amnistie.

5. Recurs ordinar declară procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu, invocând prezența erorii de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

În motivarea cererii de recurs ordinar, acuzarea indică motive similare apelului (*a se vedea pct. 3 a prezentei hotărâri*).

6. În corespundere cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, referință nu a fost depusă.

7. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul Penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Cu titlu preliminar, Colegiul menționează că titularul recursului ordinar s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a depus cererea în termen.

În continuare, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, când hotărârile atacate nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția.*

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

La caz, Colegiul Penal lărgit atestă că atât în primă instanță cât și cea de apel au fost admise eroare de drept ce nu permit menținerea soluției adoptate.

În sensul celor menționate, Colegiul statuează că prima instanță a dispus încetarea proceselor penale intentate în privința lui Vutcariov Ion, Raiu Ion și Graur Veaceslav în temeiul art. 1-2 al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Fiind sesizată cu apel de către acuzare, instanța de apel a decis temeinicia și legalitatea acesteia soluției adoptate de prima instanță, fără a se expune asupra faptului **dacă prima instanță a judecat cauza în conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și dacă soluția adoptată corespunde rigorilor legii.**

În viziunea instanței de recurs, verificarea acestei chestiuni are o importanță majoră la justa soluționare a cauzei penale deoarece:

În corespundere cu art. 1 alin. (4) din Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, *aplicarea amnistiei față de persoanele inculcate se decide de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei.*

Din amplasarea normelor de procedură penală în Cod, rezultă că fază *punerea pe rol a cauzei penale* (Capitolul II) conține ședința preliminară și ea este o fază anterioară *judecării cauzei* (Capitolul III), ultima cuprinzând normele ce reglementează expunerea asupra confirmării/infirmării învinuirii aduse, prin prisma principiului contradictorialității și a nemijlocirii.

Raportarea art. 1 alin. (4) din Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova la prevederile Codului de procedură penală, conduce la concluzia că instanțele ce judecă fondul învinuirii urmează să hotărască asupra învinuirii înaintate inculpatului și ulterior – aplicarea actului de amnistie.

Așadar, în situația în care persoana recunoaște vina și vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată precum și dacă acesta este de acord cu aplicarea amnistiei, instanțele vor fi în drept să adopte doar o hotărâre de condamnare, indicând în dispozitiv constatarea vinovăției, stabilirea pedepsei și liberarea de executarea acesteia (art. 384, 389 alin. (1) și (4) pct. 2), 394, 395 Cod de procedură penală).

Asupra celor statuate supra, Colegiul menționează că prima instanță în rezultatul judecării cauzei în fond, urma să cerceteze amănunțit aspectele învinuirilor înaintate, în coroborare cu probele administrate, pe care urma să le aprecieze conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și în concluziile sale să motiveze admiterea unor probe sau respingerea altora.

La caz, conținutul procesului-verbal al ședinței de judecată din 17 martie 2022 (ședința lucrativă a primei instanțe), nu a fost contestat de părți, în conformitate cu

prevederile art. 336 alin. (6) Cod de procedură penală, astfel că, cele indicate în el constituie etapele parcurse de prima instanță în cadrul judecării cauzei penale.

Din actul procedural nominalizat supra, Colegiul deduce că sentința de încetare a fost adoptată la faza de judecare a cauzei, de vreme la 17 martie 2022, prima instanță, în conformitate cu prevederile art. 354-364 Cod de procedură penală (articole ce fac parte din Capitolul III – Judecarea cauzei în primă instanță), deschide ședința de judecată, verifică prezența participanților la proces, audiază părțile asupra chestiunii de conexare a cauzelor penale, stabilește identitatea inculpaților, explică dreptul la recuzare și ascultă părțile asupra cererilor și demersurilor (*apărarea prezentând cereri de aplicare a Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova (f.d. 137-139, dosarul nr. 1-6/2021) și cererea părții vătămate Olaru Constantin privind lipsa pretențiilor în privința lui Vutcariov Ion (f.d. 140, dosarul nr. 1-6/2021)*). În timpul audierii asupra cererilor făcute, inculpații indică la recunoașterea vinei și solicită admiterea cererilor făcute (f.d. 141-143, dosarul nr. 1-6/2021).

În același timp, fără a audia părțile asupra învinuirilor aduse și fără a cerceta probele, prima instanță adoptă sentința în temeiul art. 107 Cod penal, art. 162, 364 și 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Procedând în asemenea mod, prima instanță a derogat de la art. 364, 385, 391 și 394 Cod de procedură penală, or la faza judecarea cauzei în primă instanță, la etapa cererilor și demersurilor, instanța nu este în drept să adopte o sentință de încetare pe motivul intervenirii actului amnistiei, ci urmează să se expună asupra chestiunilor de fapt și de drept (constatarea vinovăției și încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului), după ce cercetează ansamblul probator, în coroborare, prin prisma concludenței, utilității, veridicității și pertinentei.

În continuare, potrivit art. 342 Cod de procedură penală toate chestiunile care apar în timpul judecării cauzei se soluționează prin încheiere a instanței de judecată, care poate fi adoptată: sub formă de document aparte (alin. (2)) sau încheiere protocolară (alin. (3)).

La caz, în partea introductivă a sentinței, prima instanță a indicat că judecarea cauzei penale ce-i vizează pe Vutcariov Ion, Raiu Ion și Graur Veaceslav a avut loc *pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală* (art. 364¹ Cod procedură penală).

Această statuare a primei instanțe nu corespunde procesului-verbal al ședinței de judecată din 17 martie 2022, deoarece în conținutul acestuia nu se indică faptul că instanța a pus în discuție cererile depuse de Vutcariov Ion și Graur Veaceslav anexate la f.d. 86-87, dosarul nr. 1-255/2021, în conformitate cu alin. (3) art. 364¹ alin. (4) Cod de procedură penală, și a emis o încheiere protocolară asupra acestora, așa cum prevede alin. (4) art. 364¹ Cod de procedură penală. Mai mult ca atât, prima instanță nu era în drept să judece cauza penală ce-l vizează pe Raiu Ion în procedura simplificată (art. 364¹ alin. (4) Cod de procedură penală), din moment ce acesta nu a înaintat o asemenea cerere.

În fel, în concordanță cu dispoziția art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel, cuprind următoarele aspecte: *dacă fapta reținută a fost*

săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală.

În ceea ce privește chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel, acestea se referă la: *dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal au fost corect aplicate.*

În sensul celor menționate supra, instanța de recurs punctează că **instanța de apel nu s-a expus asupra chestiunilor de fapt și de drept atribuite ei prin lege**, ea judecând cauza superficial, neînlăturând erorile de fapt și de drept admise de prima instanță, cu toate că apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, adică odată exercitat produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt cât și în drept, instanța având obligațiunea de a rejudeca cauza, în ordinea prevăzută de primă instanță, și de a înlătura erorile de fapt și de drept admise de prima instanță.

La fel, **hotărârea instanței de apel reține fapte ce nu au avut loc în ședința primei instanțe**, or cum s-a arătat supra, cererile de aplicare a Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova au fost depuse la faza judecării cauzei în primă instanță, iar legea procesual-penală impune, în acest caz, adoptarea sentinței de condamnare (art. 389 alin. (1) și (4) pct. 2) Cod de procedură penală).

Totodată, instanța de apel nu a indicat considerentele ce au determinat corectitudinea și temeinicia soluției adoptate de primă instanță, ea fiind lipsită de o motivare în acest sens.

Împrejurările expuse atestă că recursul ordinar este întemeiat, or instanța de apel nu a judecat cauza penală în condițiile legii.

Mai mult, hotărârea adoptată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, iar argumentele invocate de instanța de apel nu sunt aplicabile speței, decizia fiind motivată contradictoriu.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, *instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.*

Din raportarea jurisprudenței naționale la cea a CtEDO, rezultă că atunci când se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile ce urmează să le soluționeze instanța de apel, hotărârea acesteia urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, or eroarea de drept admisă în cadrul unei proceduri precedente, afectează echitatea procedurii și instanțele de recurs sunt obligate de a rectifica eroarea de procedură admisă de instanțele ierarhic-inferioare, în caz contrar, art. 6 CoEDO este încălcat (hotărârea CtEDO *Leoni versus Italia*).

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar declarat, casării totale a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, și să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

8. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit

d e c i d e:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu, casează total decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 11 octombrie 2022 în cauza penală privindu-i pe **Vutcariov Ion XXXXX, Raiu Ion XXXXX și Graur Veaceslav XXXXX** și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia integrală semnată la 28 februarie 2023, pronunțată la 31 martie 2023.

Președinte

Nadejda Toma

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

Victor Boico

Elena Cobzac